

Ruimte *voor en door* kunstgras

beleidsnotitie

“Ruimte voor en door kunstgras”

Inhoudsopgave

		pagina
1	Inleiding, doelstelling en reikwijdte	3
2	Algemene informatie over kunstgras	5
3	Investing gemeente in kunstgras	8
4	De kosten van kunstgras versus natuurgras	9
Bijlage 1	Huidige behoefte kunstgras in Castricum	11

Inleiding

Sport heeft in Nederland de afgelopen jaren een positieve ontwikkeling doorgemaakt. Meer mensen sporten en zien het belang in van sport voor bijvoorbeeld de gezondheid. Er zit een stijgende lijn in het aantal mensen dat lid is van een sportvereniging. Het maatschappelijk aanzien van sport is gestegen. Sporten, bewegen en gezond leven zijn belangrijke waarden geworden die actief worden gepropageerd.

Het gaat ook goed met de sport in Castricum. Het aantal mensen dat lid is van een sportvereniging neemt toe, met name de buitensportverenigingen zien een sterke groei van hun aantal leden. De verwachting is dat deze groei de komende jaren zal aanhouden.

De mate waarin een vereniging kan groeien is echter afhankelijk van de ruimtecapaciteit van een vereniging. Een toename van het aantal leden gaat samen met een toenemende behoefte aan ruimte om te kunnen trainen en/of wedstrijden te kunnen spelen.

Als een sportvereniging door toename van het aantal leden te maken krijgt met ruimtegebrek, dan kan de vereniging twee dingen doen: een ledenstop invoeren of zorgen voor meer ruimte om te kunnen sporten.

Een ledenstop zou in Castricum, gezien het sportstimulerende beleid dat de gemeente voert, waar mogelijk voorkomen moeten worden. Sportverenigingen worden door de jeugdsubsidie juist gestimuleerd jeugdleden te werven en in september 2007 gaat het BOS-project van start dat onder andere tot doel heeft dat de kinderen en jongeren lid worden van een sportvereniging (zie pagina 6).

Fysieke uitbreiding van de buitensportcomplexen behoort in Castricum momenteel niet tot de mogelijkheden. Er zal daarom, als er sprake is van een ruimtegebrek, een oplossing gezocht moeten worden in het vergroten van de gebruiksmogelijkheden van beschikbare ruimte.

Kunstgras biedt deze oplossing. Kunstgras kan namelijk onbeperkt bespeeld worden, zonder dat dit invloed heeft op de kwaliteit van het sportveld. Enkele Castricumse sportverenigingen die gebruik maken van gemeentelijke buitensportcomplexen hebben aan de gemeente hun kunstgraswens reeds kenbaar gemaakt. Er is daarom behoefte aan een beleidskader ten aanzien van kunstgrassportvelden in Castricum.

Doelstelling beleidsnotitie

De doelstelling van deze beleidsnotitie is het formuleren van een beleidskader op basis waarvan de gemeente rechtvaardig en verantwoord financiële middelen beschikbaar stelt voor de totstandkoming van kunstgrassportvelden.

In deze beleidsnotitie wordt antwoord gegeven op de volgende hoofdvragen:

- **Wanneer** investeert de gemeente in kunstgras?

Aan de hand van een aantal objectieve criteria kan worden getoetst of een sportvereniging in aanmerking komt voor een gemeentelijke investering in kunstgras.

- **Wat** draagt de gemeente bij in kunstgras?

Een vergelijking en verdeling van de kosten van natuurgras en kunstgras voor de gemeente en de vereniging.

Reikwijdte beleidsnotitie

De criteria waaraan voldaan moet worden om voor een gemeentelijke investering in kunstgras in aanmerking te komen (hoofdstuk 3) gelden voor alle sportverenigingen in Castricum. Ook de berekeningsmethode om te komen tot het huurbedrag voor het kunstgrasveld is voor alle verenigingen universeel.

Omdat de kunstgrasverzoeken die aan deze notitie ten grondslag liggen komen van voetbalverenigingen is deze beleidsnotitie in de uitwerking (hoofdstuk 4) toegespitst op de kunstgrasvoetbalvelden. Deze notitie is mede in overleg met de KNVB en het platform Sport opgesteld.

In deze notitie zijn de criteria voor de aanleg van kunstgras en de verdeling van de kosten van kunstgras onder gemeente en vereniging uitgewerkt. Daarnaast zijn er nog andere zaken die een nadere uitwerking behoeven. Voorgesteld wordt om de uitwerking van deze zaken parallel te laten lopen met de uitwerking ter voorbereiding van de aanleg van kunstgrasvelden. De zaken die nader uitwerking behoeven zijn:

- Invulling en tarieven medegebruik
- Hoe invulling geven aan de terugwerkende kracht
- Onderzoek doen naar fiscaal meest gunstige regeling
- Uitvoering specialistisch onderhoud
- Controle op uitvoering klein onderhoud
- Praktische zaken rondom de aanleg van kunstgrasveld (wie, wat, waar, etc.)

Het kunstgrasbeleid treedt in werking op 1 januari 2007.

2. Algemene informatie over kunstgras

In de jaren '70 deed kunstgras haar intrede als sportveld. Kunstgrasvelden zijn in eerste instantie vooral populair geworden bij hockey, vanwege de gunstige speelkarakteristieken voor deze specifieke tak van sport. Voor voetbal was de interesse in kunstgras vooral gericht op de uitgebreide en intensieve trainingsmogelijkheden. Deze zand-ingestrooide constructies bleken in de praktijk echter voor voetballers een groter gevaar voor blessures op te leveren en beïnvloedden het voetbalspel nadelig. Ondanks de voordelen werd zandingestrooid kunstgras voor voetbal niet populair. Zand-ingestrooide velden voor voetbal zijn tot 2000 aangelegd.

De rubber-ingestrooide kunstgrasvelden zijn in 2000 in Nederland geïntroduceerd. Deze nieuwe generatie velden zijn specifiek ontwikkeld voor voetbal. De velden kunnen gebruikt worden voor zowel training als wedstrijden. De KNVB, UEFA en FIFA staan positief tegenover het voetballen op rubber-ingestrooid kunstgras en er mag tot in de hoogste klassen op worden gespeeld. De ontwikkelingen in kunstgras ingestrooid met rubber gaan snel.

De huidige generatie kunstgrasvelden doet niet meer onder voor natuurgras, speltechnisch vergelijken deze velden zich met natuurgras velden.

Naar verwachting liggen er medio september 2007 zo'n 400 rubber-ingestrooide voetbalvelden in Nederland (alleen al in 2007 worden meer dan honderd velden aangelegd).

Voordelen van kunstgras (rubber-ingestrooid)	Nadelen kunstgras
<ul style="list-style-type: none">• Wedstrijden en trainingen kunnen op hetzelfde veld plaatsvinden• Onbegrensde bespelingsmogelijkheid, dus toename capaciteit• Onder praktisch alle omstandigheden bespeelbaar• Uniforme speeleigenschappen• Minder onderhoud• Mogelijkheid multifunctioneel gebruik	<ul style="list-style-type: none">• Hoge aanlegkosten• Kwetsbaar bij ontbreken goed onderhoud en toezicht• Onzekerheid over levensduur en prijsontwikkeling in de toekomst• Psychologisch en gevoelsmatig (geen echt gras)

Onderhoud:

Het onderhoud van rubber-ingestrooid kunstgras kan verdeeld worden onder klein onderhoud en specialistisch onderhoud.

Klein onderhoud:

- Verwijderen van oppervlaktevuil (zoals bladeren, takjes en kantineafval)
- Verwijderen van onkruid (handmatig)
- Verwijderen van algen en mos (biologisch afbreekbaar bestrijdingsmiddel), één of twee keer per jaar
- Egaliseren van de infill, minimaal 1 keer per week
- bijvullen van de infill
- Controle en onderhoud drainage

Specialistisch onderhoud:

- Reinigen van de infill (instrooi materiaal) met een speciale machine, één a twee keer per jaar
- Revitalisatie (vervangen infill)
- Reparatie

Medegebruik en meerwaarde kunstgras

Kunstgrasvelden nodigen door hun nagenoeg onbeperkte speelintensiteit en constante kwaliteit uit tot het optimaal benutten van de mogelijkheden. Het aantal gebruiksuren per jaar is in principe onbeperkt. Een sportvereniging maakt met name in de avonden en in het weekend gebruik van de sportveld. Naast het sportgebruik door verenigingen is er daarom medegebruik overdag door anderen mogelijk.

De gemeentelijke buitensportcomplexen zijn, als de verenigingen er geen gebruik van maken, afgesloten voor ongeorganiseerde sporters. Hiervoor is gekozen omdat is gebleken dat gebruik door met name jongeren zonder toezicht te vaak gepaard gaat met vernielingen en vandalisme. Het gebruik van een kunstgrasveld dient verantwoord te gebeuren. Zo heeft het betreden van het veld met modder, gras en/of ander vuil een nadelig effect op het veld. Roken, eten en drinken op het veld dient ook om deze reden voorkomen te worden. Het openstellen van het kunstgrasveld, en daarmee ook de rest van het sportcomplex, voor openbaar gebruik is daarom niet aan te raden.

Onderwijs

Scholen (basisonderwijs en voortgezetonderwijs) zullen voor het regulier gymnastiekonderwijs en het houden van sportdagen veel voordeel bij kunstgras hebben. Het sporten in de buitenlucht is dan namelijk niet meer afhankelijk van de weersomstandigheden en ook in de maanden dat de natuurgrasvelden voor groot onderhoud buiten gebruik zijn, de zomermaanden, kan er buiten gesport worden.

Op 7 juni 2005 is de alliantie "School en Sport, samen sterker" door NOC*NSF en de ministeries OCW en VWS ondertekend. Doelstelling van de alliantie is: "het bereiken van levenslang sporten en bewegen van jongeren. De basis hiertoe versterken door het stimuleren van samenwerkingsvormen tussen onderwijs en de georganiseerde sport". In de kabinetsnota "Tijd voor Sport" is deze doelstelling door minister Van der Hoeven van OCW en staatssecretaris Ross - van Dorp van VWS geoperationaliseerd door de formulering van de volgende ambitie in 2010: "in 2010 kan op 90% van alle scholen elke leerling dagelijks sporten binnen en buiten de schooluren". NOC*NSF en de ministeries willen dat scholen en sportverenigingen meer met elkaar gaan samenwerken, zodat elke leerling werkelijk de kans krijgt vijf dagen per week van een goed sport- en beweegaanbod te profiteren. De aanwezigheid van multifunctionele accommodaties waar zowel onderwijs als sport gebruik van kan maken is een belangrijke randvoorwaarde om deze samenwerking te doen slagen.

NSO

Op 1 augustus 2007 trad de wet Bos-Verhagen in werking. De basisscholen zijn vanaf die datum verplicht om naschoolse activiteiten te organiseren als de behoefte daartoe bestaat. Dwarsverbanden zullen worden aangegaan tussen de onderwijsinstellingen en sportclubs. De beperkte belastbaarheid van natuurgrasvelden kan een beperking inhouden voor sportclubs om die samenwerking op te zoeken. Als een sportvereniging de beschikking heeft over een kunstgrasveld zal dit probleem zich niet voordoen.

BOS-impuls

Uit een GGD-onderzoek is gebleken dat in de gemeente Castricum 15,9% van de kinderen overgewicht heeft. Het landelijke gemiddelde ligt op 7,5%. Uit een ander GGD-onderzoek blijkt dat 15% van de Castricumse jeugd te weinig beweegt. De gemeente Castricum heeft daarom van het ministerie van VWS een subsidie, de "BOS-impuls" gekregen. Met deze subsidie moet de gemeente, in samenwerking met scholen, sportverenigingen, de GGD en stichting Welzijn Castricum, het overgewicht en de bewegingsarmoede onder de Castricumse basisschooljeugd aanpakken. In de praktijk zal dit sportstimulerende project

leiden tot meer sportactiviteiten, georganiseerd door scholen en verenigingen, en meer jeugdleden bij sportverenigingen. De mogelijkheid om gebruik te kunnen maken van kunstgrassportvelden vergroot de mogelijkheden van het organiseren van activiteiten in het kader van het BOS-project.

Veteranencompetities bij sportverenigingen

Het moderne met rubber ingestrooide kunstgras is minder blessuregevoelig voor enkels en knieën, waardoor ouderen veel langer kunnen en zullen blijven spelen.

De KNVB verwacht - in navolging van de hockeybond - dat er door de aanleg van meer kunstgrasvelden ook binnen de KNVB veteranencompetities zullen ontstaan.

3. Investering gemeente in kunstgras

De aanleg- en vervangingskosten van een kunstgrasveld zijn aanzienlijk hoger dan die van een natuurgrasveld (zie hoofdstuk 4). De gemeente Castricum kiest ervoor om financiële medewerking te verlenen aan de totstandkoming van een kunstgrasveld als de vereniging voldoet aan de volgende criteria:

1. Het betreft een gemeentelijk sportveld
2. Op basis van de objectieve planningsnormen van de betreffende sportbond wordt aangetoond dat de vereniging een tekort wedstrijd- en/of trainingsruimte heeft
3. De betreffende sportbond heeft aangetoond dat de vereniging een vitale vereniging is. De KNVB heeft een methode om dit te bepalen
4. Het tekort aan wedstrijd- en/of trainingsruimte is een structureel probleem. Een incidentele groei van het aantal teams leidt niet direct tot maatregelen. Er zal een meerjaren-inschatting worden gemaakt van de ontwikkeling van het aantal leden
5. Er zijn geen alternatieve oplossingen voor het capaciteitsprobleem

De vereniging dient daarnaast in te stemmen met de volgende voorwaarden:

1. De gemeente is eigenaar van het kunstgrasveld en verhuurt dit veld. De gemeente bepaalt de verhuurconstructie. De vereniging/huurder is verplicht hier medewerking aan te verlenen.
2. Het kunstgrasveld wordt multifunctioneel gebruikt. De gemeente bepaalt hoe en door wie de velden worden gebruikt. Het medegebruik mag de vereniging niet belemmeren in haar gebruik van het sportveld voor haar eigen wedstrijden en trainingen.
3. De vereniging is verantwoordelijk voor het klein onderhoud. De gemeente controleert of dit op de juiste wijze gebeurt.

Dekking

In de Aanbiedingsbrief bij de conceptbegroting 2008 is onder het kopje aandachtspunten een paragraaf gewijd aan de kunstgrasvelden:

“Aan de hand van de binnenkort te verschijnen notitie aanleg kunstgrasvelden zal o.a. de wijze van co-financiering worden vormgegeven. In de Begroting 2008 zijn geen uitgaven opgenomen voor de uitvoering van deze notitie. Wij stellen voor deze uitgaven te betrekken bij het IHP (integraal huisvestingsplan onderwijs) omdat deze voorzieningen worden gebruikt voor onderwijsdoeleinden.”

4. De kosten van kunstgras versus natuurgras

De gemeente financiert de aanleg en de vervanging van een kunstgrasveld. Het veld wordt verhuurd aan de sportvereniging. De gemeente is eigenaar van het kunstgrasveld en houdt zeggenschap over het gebruik ervan.

Een kunstgrasveld brengt voor de vereniging naast de gebruiksvoordelen ook financiële voordelen met zich mee zoals:

- het mogelijk maken van een verdere groei van het aantal leden
- het stijgen van de kantine-inkomsten (volgens de KNVB met 10 tot 20%)

Het is daarom reëel de vereniging substantieel bij te laten dragen in de extra kosten van een kunstgrasveld. 1/3 van de totale jaarlijkse kosten zal, in de vorm van een huurbedrag, elk jaar bij de vereniging in rekening worden gebracht. De vereniging is daarnaast verantwoordelijk voor het klein onderhoud. Het huurbedrag wordt jaarlijks op basis van het prijsindexcijfer van het CPB aangepast.

Door het kunstgrasveld maximaal vol te plannen, worden de natuurgrasvelden in het gebruik ontlast en in het bijzonder bij slechte weersomstandigheden wordt de speelschade aan de natuurgrasvelden daardoor beperkt. Een besparing op de onderhoudskosten van de natuurgrasvelden zal dit in Castricum niet opleveren, wel een verbetering van de kwaliteit. Een besparing op het onderhoud is niet mogelijk, alle werkzaamheden die nu uitgevoerd worden zullen ook uitgevoerd moeten worden als er een kunstgrasveld ligt. Castricum zit met de onderhoudskosten van € 8.000,- onder het landelijk gemiddelde van € 10.000,- á € 12.000,-.

Kosten kunstgras voetbalveld voor gemeente en vereniging (inclusief BTW, prijspeil 2007):
(NB in onderstaande berekening is uitgegaan van gegevens zoals deze op dit moment bekend zijn. De werkelijke kosten worden bepaald op het moment dat er daadwerkelijk een kunstgrasveld wordt aangelegd)

Jaarlijkse kosten gemeente

Kapitaallasten kunstgrasveld:	€ 43.600,- per jaar*
Specialistisch onderhoud:	€ 2.500,- per jaar
Huur:	€ 14.533,- per jaar (= opbrengst)
Totale kosten:	€31.567,- per jaar

** Hierbij is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:
Berekening gemaakt op basis van annuïteiten en 4,5% rente
Kosten aanleg kunstgras voetbalveld: € 500.000,- bestaande uit:
Vervangingskosten toplaag doelmond (afschrijving 7 jaar): € 30.000,-
Vervangingskosten toplaag (afschrijving 12 jaar): € 200.000,-
Onderlaag (afschrijving 30 jaar): € 270.000,-*

Jaarlijkse kosten vereniging:

Huur:	€ 14.533,- per jaar
Klein onderhoud:	€ 2.500,- per jaar
Totale kosten:	€17.033,- per jaar

Kosten natuurgras voetbalveld voor gemeente en voetbalvereniging
(alle bedragen inclusief BTW, prijspeil 2007):

Jaarlijkse kosten gemeente

Jaarlijkse afschrijving natuurgrasveld: (inclusief verlichting, hekwerk, bestrating)	€ 5.000,- per jaar
Onderhoud:	€ 8.000,- per jaar
Huur:	€ 1.560,- per jaar (= opbrengst)
Totale kosten:	€11.440,- per jaar

Jaarlijkse kosten vereniging:

Huur (= totale kosten):	€1.560,- per jaar
-------------------------	--------------------------

Schematische weergave van het bovenstaande:

	Kosten gemeente				Kosten vereniging		
	Kapitaal- lasten	Onderhoud	Huur- opbrengst	Totale kosten	Huur	Onderhoud	Totaal
Natuur- gras	€ 5.000,-	€ 8.000,-	€ 1.560,-	€11.440,-	€ 1.560,-*	---	€1.560,-
Kunst- gras	€ 43.600,-	€ 2.500,-	€ 14.533,-	€31.567,-	€ 14.533,-*	€ 2.500,-	€17.033,-

* Dit huurbedrag wordt daarna elk jaar op basis van het CPB/prijsindexcijfer geïndexeerd.

Bijlage 1

Huidige behoefte kunstgras in Castricum

Kunstgras kan worden toegepast voor de volgende sporten die in Castricum beoefend worden:

- a) Voetbal
 - b) Hockey
 - c) Rugby
 - d) Korfbal
 - e) Tennis
-
- a) De KNVB heeft in 2007, op eigen initiatief, voor alle voetbalverenigingen in Castricum een accommodatiecheck uitgevoerd. Uit deze check kwam onder meer naar voren of de verenigingen kunnen beschikken over voldoende wedstrijd- en/of trainingsvelden. Gebleken is dat alleen FC Castricum onvoldoende trainingsvelden heeft. De overige verenigingen beschikken over voldoende wedstrijd- en trainingsmogelijkheden. VVL heeft een trainingsveld aan de Hogeweg, in het Zandzoomgebied. Het is nog niet duidelijk of mogelijke Zandzoomontwikkelingen van invloed zijn op dit trainingsveld.
 - b) De hockeyvereniging heeft de beschikking over drie kunstgrasvelden. Twee kunstgrasvelden heeft de vereniging zelf aangelegd (in 1984 en 2007). De top laag van het eerste kunstgrasveld is in 1999 vervangen. Één kunstgrasveld is tijdens de herinrichting van sportcomplex Wouterland in 2001 door de gemeente aangelegd. De vereniging betaalt geen huur voor de velden en voert op eigen kosten alle onderhoudswerkzaamheden uit. Op sportcomplex Wouterland is geen ruimte voor de aanleg van een vierde kunstgrasveld.
 - c) Uit navraag bij de rugbybond blijkt dat in Nederland nog geen gebruik wordt gemaakt van kunstgras voor rugbyvelden. Er worden op korte termijn geen ontwikkelingen in deze richting verwacht.
 - d) De korfbalvereniging maakt gebruik van een grasveld. Dit is gezien het ledenaantal ruim voldoende.
 - e) Er zijn in Castricum geen gemeentelijke tennisvelden. De tennisvelden zijn van de vereniging zelf of worden gehuurd van een ondernemer.

Conclusie:

Momenteel zou op basis van de criteria die in deze beleidsnotitie gesteld zijn alleen voetbalvereniging FC Castricum in aanmerking komen voor de aanleg van een kunstgrasveld. De MHCC heeft als enige vereniging een kunstgrasveld dat met terugwerkende kracht in aanmerking komt voor toepassing van het kunstgrasbeleid.